

qui suscipit beneficium, per gratiarum recompensationem convertatur ad benefactorem » (1); semper enim oportet quod effectus ordinetur ad finem agentis. In quantum autem Cor Iesu est pater noster, ab eo suscipimus novum esse filiorum; in quantum est sanctissimum, nova forma ab ipso induimur; ex hoc, quod summae auctoritatis est, ad finem supernaturalem et vocat et evehit. Quia ergo, esse filii Dei, et sanctificari per Filium naturalem, et consortes fieri gloriae, sunt bona quae omnem existimationem excedunt, en quare Cordi Iesu referendae sunt gratiae operibus bonis, dando illi honorem, et confitentes ore ad salutem, ut a nobis et sit confessio et magnificentia in conspectu Eius, *semper gratias agentes Deo Patri per Ipsum.*

Affectus. O Sanctissimum Cor Iesu! Quid retribuam tibi pro omnibus quae retribuisti mihi? Cor, Dei sanctitate plenum, Dei amore incensum! quid retribuam pro tanto beneficio, quo de tua plenitudine me miserum, effecisti participem? Tui cognitionem per fidem, accessum ad Te per vocationem, sanctitatem tuam per sacramenta, tuam carnem et sanguinem per Eucharistiam, tuum amorem per Cordis cultus revelationem, homines fragiles, mortales, peccatores participare fecisti. Etiam de tua aeterna felicitate, in gloria efficies. O mira dignatio! O tenerrima amoris diffusio! O inaestimabilis divinitatis participatio!

Deprecatio. Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti, tribue quaesumus, ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari ut redemptionis tuae fructum in nobis iugiter sentiamus. (Ex Missa de SS. Sacramento).

(1) II^a-II^{ae}, q. CVI, a. 3.

CONCIO XXIII.

THEMA: Benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius, donec veniret desiderium collum aeternorum.

(Gen. XLIX, 26).

IDEA CONCIONIS

PROP. Cor Iesu exoptandum, quia est desiderium collum aeternorum.

DIVISIO. I. Est desiderium totius creaturae, si literaliter sensus sumatur;

II. Est desiderium praecipue eminentium sanctorum, si symbolice accipitur.

PARS I. Est desiderium totius creaturae; seu: *A*) Iustorum, adventum eius expectantium; quia: *a*) Cognoscebant; *b*) Quia indigebant; *c*) Quia eis de Redemptore factae sunt promissiones. *B*) Est desiderium totius humanae naturae: *a*) Libertatem et gratiam expectantis; *b*) Felicitatis gaudium desiderantis. *C*) Est desiderium naturae etiam sensibilis sperantis affectu naturali: *a*) Remotionem maculae; *b*) Sanctificationem; *c*) Pulchritudinem; *d*) Quietem.

PARS II. Est desiderium eminentium sanctorum, nempe: *A*) Coelorum desiderantium: *a*) Videre; *b*) Adorare; *c*) Servire Ei. *B*) Iustorum eminentium antiquorum, scilicet: *a*) Patriarcharum; *b*) Prophetarum; *c*) Caeterorumque expectantium. *C*) Sanctorum christianorum amantissimorum cupientium: *a*) Amare; *b*) Gustare; *c*) Videre; *d*) Et amplecti.

Exordium. Cur mirandum est, omnes sanctos qui delicias Cordis Iesu gustavere semel, illius desiderio ardentius accendi, si prisci illi, praecedentibus aetatibus iusti, sola promissione adventus ipsius, magna expectatione expectavere? Et quid mirum iustos universos simul ac peccatores, rationalia ac insensibilia, angelica et humana, universa quae con-

dita sunt in coelo et in terra, suo unoquoque modo expectavisse, si Deum ipsum scimus, vehemens desiderium, quo de Salvatore mittendo, ut ita dicam,angebatur, iteratis promissionibus patefecisse? Statim post lapsum, Adae spem in Reparatorem erigit; et in Abraham et Isaac et Iacob semine, non semel promittit omnes tribus terrae fore benedicendas. Item, prophetarum praeconiis, qualitates Messiae venturi, ac dona per eum hominibus afferenda, praedixit. Et si supernis testimoniis addatur urgens necessitas, qua in supernaturali et in naturali ordine homines laborabant, numquid mirabimur omnes et omnia una voce clamasse: « Rorate coeli desuper, et nubes pluant iustum! aperiatur terra et germinet Salvatorem! »? (1).

Ideo; quia per revelationem cognoverunt, magna expectatione expectaverunt; et in sola spe adventus ipsius laetati sunt, dicentes cum sponsa: « Vox dilecti mei; ecce iste venit, saliens in montibus, transiliens colles » (2). Quam universalem expectationem in considerando, sequens a me statuitur

Propositio. *Cor Iesu exoptandum, quia est desiderium collium aeternorum.*

Antequam propositionem explanare conemur, conveniens est ut aliquid super eius vero sensu dicamus. Ad quod sciendum est, bis in Genesi nimirum et Deuteronomio, de collibus aeternis verba esse. Moyses enim morti proximus, tribus singulis benedicens eisque ventura praedicens, ad tribum Ioseph ait: « De benedictione Domini terra eius, de pomis coeli, et rore, atque abyssu subiacente. De pomis fructuum solis ac lunae. De vertice antiquorum montium, de pomis collium aeternorum » (3). Ubi colles aeterni, iuxta A Lapide, idem sunt ac colles antiqui; ita enim habet: « Quae poma nascentur in vertice montium priscorum, sive cacuminum aeternorum, idest qui fuerunt ab initio mundi; hoc enim est

(1) ISAI. XLV, 8.

(2) Cant. cant. II, 8.

(3) Deut. XXXIII, 13 et seq.

quod rythmice explicans subdit: « de pomis collium aeternorum ». Innuit Moyses hos colles ab initio mundi fuisse fertiles et pomiferos » (1).

Deinde in Genesi (2) legitur quod Iacob singulis filiis benedicens, antequam moreretur, ad Ioseph perveniens ait: « Benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius, donec veniret desiderium collium aeternorum ». Quod hoc nomine *Desiderium* Christus venturus signetur, omnes unanimiter expositores conveniunt; significat namque *Desideratum*, sicut ait Aggaeus: « veniet Desideratus cunctis gentibus » (3). Quid vero significet *collium aeternorum*, exponit A Lapidem, dicens; « Christum esse omnium benedictionum complementum; ideo desideratum a tota creatura; et esse eminentium sanctorum desiderium, secundum quod vel literaliter vel symbolice illa verba sumantur » (4).

Divisio. Sic ergo SS. Cor Iesu: I. *Fuit desiderium collium aeternorum, seu totius creaturae, si literaliter sensus sumatur*; II. *Fuit et est desiderium collium aeternorum, idest eminentium sanctorum, si symbolice accipiatur.*

PARS I. — COR IESU EST DESIDERIUM TOTIUS CREATURAE.

Cor Iesu fuit et est desiderium totius creaturae, si literaliter sensus sumatur.

Ad rem A Lapide: « Desiderium collium aeternorum, puta Christus, qui omnium benedictionum et promissionum ultima est et maxima, omniumque clausula, quem proinde omnes homines, imo omnes creaturae irrationales puta, terra, mare, colles et montes, a sui initio quasi hominum redemptorem et totius universi reparatorem et reformatorem avidissime

(1) Super hoc loc.

(2) XLIX, 26.

(3) II, 8.

(4) Super hoc loc.

expectant, et affectu non rationali nec sensitivo, sed naturali intime desiderant. Est prosopopeia, similis illi qua Apostolus (1) ait, omnem creaturam ingemiscere et parturire, donec per Christum liberetur a servitute corruptionis, et transferatur in libertatem gloriae filiorum Dei » (2).

In hoc ergo sensu, Christus fuit et est desiderium collum aeternorum. Nam creatura tripliciter accipi potest (3). Homines iusti; ipsa humana natura; et creatura sensibilis; sicut enim nunc, « expectatio creaturae, revelationem filiorum Dei expectat » (4), tunc omnis creatura expectabat et desiderabat revelationem Christi venturi. Ideo in primis desiderabant eum:

A) homines iusti, qui specialiter creaturae Dei dicuntur. Vel iuxta D. Thomam (5), quia permanent in bono, in quo creati sunt, vel propter excellentiam, quia omnis creatura quodammodo eis deservit. Hi iusti desiderabant,

a) quia cognoscebant; sermo enim, est de his, quibus repromissio specialis futuri Messiae facta fuerat, sicut populus israeliticus erat; et de his, qui de hac promissione conscii facti sunt, etiamsi, sicut Iob, ad gentes pertinerent.

b) quia indigebant. Omnes et iusti et iniusti Messia indigebant; sed iusti hanc indigentiam agnoscebant potius quam gentes, ex hoc quod remedium expectabant. Unde per prophetam: « Rorate coeli desuper, et nubes pluant iustum! aperiatur terra et germinet Salvatorem! » (6).

c) quia eis, de Redemptore factae fuerunt promissiones: « Abrahamae dictae sunt promissiones et semini eius ». Unde expectabant Messiam: « Ecce homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon..., expectans consolationem Israel; et Spiritus Sanctus erat in eo » (7).

(1) Rom. VIII, 22.

(2) In Gen. loc. cit.

(3) D. THOM. Expos. ad Rom. c. VIII, v. 19.

(4) Rom. VIII, 19.

(5) Exposit. loc. cit.

(6) Isai. XLV, 8.

(7) Luc. 11, 25.

B) Secundo, creatura dici potest ipsa humana natura, quae nata erat ad bona gratiae et gloriae; ideo expectabat adventum Christi, qui futurus erat Auctor gratiae et gloriae. Huius autem naturae supposita, quaedam iniusta, quaedam vero iusta erant; et omnia expectabant.

a) Ad naturam namque humanam pertinebant quidem iniusti, quorum natura erat quid informe, nondum enim erat per gratiam formata, ideo non iustificati; unde appetebant eam appetitu quodam naturali, sicut materia expectat formam. Et in hoc sensu, dicitur desiderium totius humanae naturae libertatem et gratiam expectantis. Unde dicitur quod est desideratus cunctis gentibus: « Veniet Desideratus cunctis gentibus » (1). « Et ipse erit expectatio gentium » (2).

b) Quidam autem ex eis erant iusti, in quibus humana natura erat iustificata per gratiam, sed non plene; nam ex parte erat formata, ex parte informis. Erat formata per gratiam quam habebant. Et erat informis, quia in illis natura erat informis respectu illius formae, quam accepturi erant per gloriam. Et ideo post Christum, dicit D. Paulus: « Expectatio creaturae revelationem filiorum Dei expectat » (3); sicut ante Christum dixerat Iob: « Scio quod Redemptor meus vivit et in novissimo die de terra surrecturus sum..., et in carne mea videbo Deum Salvatorem meum » (4).

C) Tertio potest intelligi tota creatura pro ipsa creatura sensibili, sicut sunt elementa huius mundi secundum illud: « A magnitudine speciei et creaturae cognoscibiliter poterit eorum Creator videri » (5). Haec autem elementa quatuor expectant:

a) Remotionem maculae; nam inquinata sunt peccato hominum, ex quo Domino displicent. Unde legitur quod Deus « delevit omnem substantiam, quae erat super terram ab ho-

(1) AGGEO, 11, 8.

(2) Gen. XLIX, 10.

(3) Rom. VIII, 19.

(4) IOB. XIX, 25.

(5) Sapient. XIII, 5.

mine usque ad pecus, tam reptile quam volucres coeli; et deleta sunt de terra » (1).

b) Perfectionem. « Nam expectatio creaturae sensibilis secundum quod est a Deo, ordinatur ad aliquem finem, quod quidem contingit dupliciter. Uno modo secundum quod Deus imprimit aliquam formam, seu virtutem naturalem huiusmodi creaturae, ex qua inclinatur ad aliquem finem naturalem; puta si dicamus quod arbor expectat fructificationem, et ignis expectat locum sursum » (2). Huiusmodi autem finis naturalis creaturae sensibilis, ab homine multoties immutatur, secundum illud: « Mutaverunt ius, dissipaverunt foedus sempiternum » (3).

c) Tertio expectat pulchritudinem. Audi D. Thomam (4): « Alio modo creatura sensibilis ordinatur a Deo ad aliquem finem, qui superexcedit formam naturalem ipsius. Sicut enim humanum corpus induetur quadam forma gloriae supernaturalis, ita tota creatura sensibilis, in illa gloria filiorum Dei, quamdam novitatem gloriae consequetur secundum illud: « vidi coelum novum, et terram novam » (5).

d) Et tandem expectat quietem. Nam, agens de qualitate mundi post iudicium, asserit D. Thomas (6) motum coeli cessaturum, secundum illud: « non occidet ultra sol, et luna tua non minuetur » (7). Unde de motu coelestium corporum, quietem perfectam expectantium, agit etiam D. Paulus dicens quod omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc. Nunc autem quia remotionem maculae, et perfectionem et pulchritudinem et quietem per Christum erant et sunt consequutur, ideo omnis creatura sensibilis expectabat adventum Christi, et expectat etiam nunc adventum gloriae: ideo « expectatio creaturae revelationem filiorum Dei expectat ».

(1) Gen. VII, 23.

(2) THOM. ad Rom. VIII, 19.

(3) ISAI. XXIV, 5.

(4) Expos. in Paulum eod. loc.

(5) Apoc. XXI, 1.

(6) Summ. Theol. Suppl. q. XCI. a. 2.

(7) ISAI. LX, 20.

PARS II. — COR IESU EST DESIDERIUM EMINENTIUM SANCTORUM.

Gressum faciamus, perscrutantes alium sensum, symbolicum nempe, meae propositionis. Nam Cor Iesu fuit et est desiderium eminentium sanctorum, si symbolice sensus accipiat, ut supra dictum est.

Sancti, cuiuscumque temporis sive status fuerint, semper Christum expectaverunt; unde, claritatis gratia, dico Christum fuisse desiderium coelorum; eminentium iustorum antiquorum; sanctorum christianorum eminentissimorum.

a) Et primo fuit desiderium coelorum; idest angelorum in coelo commorantium, quorum est caput: « qui est caput omnis principatus et potestatis » (1); « quia propinquius se habet ad Deum et perfectius participat dona ipsius, non solum quam homines, sed etiam quam angeli: et de eius influentia non solum homines recipiunt, sed etiam angeli » (2). Unde Apostolus dicit quod Deus Pater « constituit eum ad dexteram suam in coelestibus, supra omnem Principatum et Potestatem, et Virtutem et Dominationem » (3). Propterea desiderabant videre Eum, a quo, et per quem tantam gloriam accidentalem erant consequuturi. Ideo per Prophetam aiebant: « Quis est iste qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? Iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suae » (4). Expectabant eum, ut facie ad faciem adorarent, implentes Patris mandatum; « et adorent Eum omnes angeli Dei » (5). Et sperabant tandem deservire; « et angeli accesserunt et ministrabant ei » (6).

b) Fuit vehemens desiderium iustorum antiquorum. Pa-

(1) Coloss. II, 10.

(2) Summ. Theol. D. THOM. part. III, q. VIII, c. 4.

(3) Ad Eph. I, 21.

(4) ISAI. LXIII, 1.

(5) Hebr. I, 6.

(6) MATTH. IV, 11.

triarchae expectabant, clamantes cum Iacob: «Salutare tuum expectabo, Domine» (1).

Moyses expectabat, orando Dominum, ut eum cito mitteret: «Obsecro, Domine, mitte quem missurus es» (2).

Prophetae expectabant clamantes, sicut Isaias: «Utinam disrumperes coelos et descenderes» (3): et sicut David: «Excita potentiam tuam et veni ut salvos nos facias» (4): «Inclina coelos tuos, et descende» (5).

Sicut patriarchae et prophetae et reges, omnes iusti, Iusti adventum sperabant, ut legitur de Simeone et Anna (6).

c) Fuit tandem semper desiderium sanctorum christianorum eminentissimorum, cupientium ardentius amare, sicut S. Gertrudes, quae sic Dominum deprecabatur: «Ecce, Domine, cor meum abstractum ab omni creatura integra voluntate offero tibi, orans, ut abluas illud in virtuosa aqua SS. Lateris tui, et decentissime exornes illud in pretioso sanguine dulcissimi Cordis tui, ac tibi convenientissime coaptas illud in aromatico vapore divini amoris tui» (7). Cupientium degustare, sicut S. Bonaventura, qui aiebat: «Surge, amica Christi, esto sicut columba nidificans in summo ore foraminis: ibi ut passer invenies domum; vigilare non cesses; ibi, tamquam turtur casti amoris, pullos absconde, ibi os appone ut haurias aquas de fontibus Salvatoris» (8). Desiderantium videre, ad similitudinem D. Pauli dicentis: «Cupio dissolvi et esse cum Christo» (9). Vel optantium amplecti, sicut D. Bernardus: «Quis illud Cor tam vulneratum non diligat? Quis tam amantem non redamet? Quis tam castum non amplectatur?».

(1) Gen. XLIX, 18.

(2) Exod. IV, 13.

(3) LXIV, 1.

(4) Psal. LXXIX, 3.

(5) Psal. CXLIII, 5.

(6) Luc. II.

(7) Lib. III de Insinuat. de pietat. c. XXVI.

(8) Tom. I in ligno vitae.

(9) Philipp. I, 23.

Consequentia. Ergo Cor Iesu exoptandum; superavit enim desideria patrum; superat etiam et desiderium nostrum. Per illud namque non solum ab abyssis peccati et mortis, in quibus cecideramus, educti fuimus, et a vinculis quibus eramus constricti, fuimus liberati; non solum ad pristinum amicitiae statum revocati; sed ad fruitionem gratiae et lucis supernaturalis evecti. Illi exoptabant, quem unice per visum noscebant, nos a fortiori exoptemus quem per visum agnoscimus, per consolationes degustamus, per charitatem possidemus, et quem Eucharistia intime complectimur. Vehementer optemus, ut aliquantulum degustemus, et degustando satureremur; nam saepe «quia gustare intus nolumus paratam dulcedinem, amamus foris miseri, famem nostram» (1).

Affectus. O Cor placidissimum Iesu! Merito amicis, tui dulcedinem appetentibus, dicis: «dilata os tuum, et implebo illud» (2): non modo enim es, omne desiderium, sed totius desiderii complementum. O Cor, Oriens, splendor lucis aeternae! O Cor, Desiderium collum aeternorum! O Cor, Rex gentium et Desideratus earum! O Cor, lapis angularis, qui facis utraque unum! Doce me terrena despicere et amare coelestia. Compelle ad te omne desiderium meum. Fac ut nihil sapiam, nisi te: nihil quaeram, praeter te; in nullo mihi placeam nisi in te.

Deprecatio. Deus, qui fidelium mentes unius efficis voluntatis, da populis tuis id amare, quod praecipis, id desiderare quod promittis; ut inter mundanas varietates, ibi nostra fixa sint corda, ubi vera sunt gaudia. (Dominica IV post Pascha).

(1) S. GREGOR. PAP. Homil. XXXVI in Evang.

(2) Psalm. LXXX, 11.

